

Biblioteka Publiczna
im. Zygmunta Jana Rumla
w Dzielnicy Praga - Południe
m.st. Warszawy
ul. J. Meissnera 5
03-982 Warszawa, tel/fax 671 05 11

Strategia rozwoju Biblioteki Publicznej
im. Zygmunta Jana Rumla
w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy
na lata 2017-2020

Warszawa 2017

Spis treści:

I.	Wprowadzenie	str. 3
II.	Analiza otoczenia zewnętrznego	str. 4
	Instytucjonalna	str. 4
	Demograficzna	str. 4
III.	Charakterystyka instytucji	str. 5
	Historia	str. 5
IV.	Zasoby i potencjał Biblioteki	str. 7
	Najważniejsze zadania Oddziałów i Filii	str. 7
	Baza lokalowa Biblioteki	str. 8
	Multikulturowość	str. 10
	Biblioteka Partnerska	str. 11
	Biblioteka w ujęciu komparatywnym	str. 11
V.	Kierunki rozwoju Biblioteki	str. 13
	Misja Biblioteki	str. 13
	Wizja Biblioteki 2020	str. 14
	Cele i działania Biblioteki	str. 15
VI.	Obszary rozwoju Biblioteki	str. 17
VII.	Zarządzanie strategią Biblioteki	str. 18
	Zmiany prawne i organizacyjne w Bibliotece	str. 19
	Monitoring realizacji Strategii	str. 19
	Ewaluacja Strategii	str. 19
VIII.	Podsumowanie	str. 20

I. WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju jest podstawowym narzędziem procesu zarządzania strategicznego w danej instytucji; jest wieloletnim programem, który diagnozuje problemy, słabe i mocne strony, wskazuje cele i kierunki rozwoju instytucji, w szczególności rozwoju infrastruktury technicznej oraz oferty społecznej, edukacyjnej i kulturalnej.

Strategia Rozwoju Biblioteki Publicznej im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy na lata 2017-2020 to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju i zawierający takie kierunki oraz priorytety działania, które są niezbędne do realizacji przyjętych celów. Wyznaczając kierunki działalności Biblioteki, w perspektywie najbliższej przyszłości, należy mieć świadomość jej ogromnego znaczenia dla społeczności lokalnej. Jako instytucja ułatwiająca dostęp do wiedzy i kultury odgrywa kluczową rolę w budowaniu kapitału kulturowego i intelektualnego społeczeństwa.

Podstawowym celem Strategii Rozwoju Biblioteki Publicznej im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy na lata 2017-2020 jest określenie kierunku rozwoju instytucji. Wybór zadań i działań jakie należy podjąć, aby Biblioteka stała się nowoczesnym, innowacyjnym i kreatywnym centrum kultury, odpowiadającym na potrzeby środowiska, wyzwania cywilizacyjne, przyczyniającym się jednocześnie do rozwoju czytelnictwa oraz zapewniającym dostęp do szeroko rozumianej informacji, otwartą na zmieniające się potrzeby czytelników i użytkowników w każdym przedziale wiekowym.

Strategia Rozwoju Biblioteki pozwala na wypracowanie mechanizmów (organizacyjnych, prawnych oraz finansowych) pozwalających na podnoszenie jakości usług oferowanych przez Bibliotekę, przystosowanych do współczesnych tendencji rozwoju bibliotekarstwa.

Strategia Rozwoju Biblioteki Publicznej im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m. st. Warszawy 2017-2020, wraz z wszystkimi celami i zadaniami w nim sformułowanymi jest kontynuacją głównych założeń „Strategii rozwoju Biblioteki w latach 2013-2016”, uwzględnia założenia polityki kulturalnej Dzielnicy i Strategię Rozwoju Warszawy na lata 2017 -2020.

Biblioteka Publiczna w latach 2017-2020, poprzez gromadzone zbiory, będzie promowała upowszechnianie wiedzy i czytelnictwa, pomagała czytelnikom w rozwoju osobistym, szczególną troską otaczając budowanie wśród czytelników świadomości kulturowej, jednocześnie dbając o ich rozwój. Zapewniając swobodny dostęp do informacji, kultury i wiedzy, będzie miejscem, które posiada odpowiednie warunki do realizowania potrzeb intelektualnych, naukowych i edukacyjno-kulturalnych użytkowników Biblioteki.

II. ANALIZA OTOCZENIA ZEWNĘTRZNEGO

Instytucjonalna

Otoczenie Biblioteki Publicznej w Dzielnicy Praga Południe m.st. Warszawy tworzą:

1. urzędy centralne (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Urząd m.st. Warszawy, Urząd Dzielnicy Praga-Południe), których działanie dotyczy sprawowania nadzoru organizacyjnego, opiniowania dokumentów, wydawania decyzji,
2. biblioteki publiczne, których wzajemne oddziaływanie wynika z powodów merytorycznych w zakresie upowszechniania czytelnictwa i prowadzenia działalności edukacyjno-kulturalnej, upowszechnianie ich osiągnięć naukowych i doświadczeń praktycznych,
3. szkoły na różnych poziomach kształcenia – współpraca opiera się na kontaktach z nauczycielami w celu organizowania lekcji bibliotecznych, spotkań z twórcami oraz innych działań edukacyjnych, organizowanie wspólnie z ośrodkami narad, konsultacji, konferencji – form wymiany doświadczeń,
4. placówki naukowe (Biblioteka Narodowa, biblioteki uniwersyteckie i specjalistyczne); powodem zainteresowania tymi placówkami są zatrudnieni tam specjaliści, ich predyspozycje do prowadzenia określonych form współpracy z zakresu specjalizacji bibliotecznych,
5. inne instytucje kultury i placówki edukacyjne – wzajemne korzystanie z osiągnięć w zakresie promocji działań edukacyjno-kulturalnych oraz doskonalenia zawodowego bibliotekarzy, w zakresie działalności wydawniczej,
6. przedsiębiorstwa komercyjne (wydawnictwa, księgarnie), z ofertą podobną do oferty Biblioteki Publicznej; sugerowaną formą współpracy jest nawiązanie partnerstwa, w celu uniknięcia działań o charakterze konkurencyjnym,
7. stowarzyszenia i fundacje promujące czytelnictwo; sugerowaną formą współpracy jest nawiązanie partnerstwa, w celu uniknięcia działań o charakterze konkurencyjnym.

Demograficzna

Z porównania prognoz opracowanych przez GUS wynika, że najliczniejszą grupą demograficzną w Dzielnicy Praga-Południe będą osoby w wieku 30-44 i 50-69. Następne pod względem liczności będą grupy dzieci i młodzieży. Najmniej licznymi grupami wiekowymi będą osoby powyżej 80. roku życia.

Na podstawie prognoz i doświadczeń własnych zasadne jest, aby Biblioteka skierowała szczególny nacisk na działania związane z grupą odbiorców w wieku 50+.

Kolejną grupą, do której należy skierować szereg działań są osoby w wieku produkcyjnym, które stanowią również najliczniejszą grupę wiekową wśród czytelników Biblioteki.

W każdej kategorii wiekowej liczniejszą grupę stanowią kobiety. Warto zwrócić uwagę na prognozy dotyczące stopniowego spadku liczby w grupach wiekowych: dzieci i młodzież (szczególnie na grupę wiekową 16-25 lat, do której trzeba skierować nowoczesne formy aktywności czytelniczej).

Podsumowanie

Najbardziej prawdopodobnym statystycznie czytelnikiem Biblioteki Publicznej im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południa m.st. Warszawy jest kobieta w wieku 30-39 lat, w dalszej kolejności jej rówieśnik, mężczyzna. Najczęstszym odbiorcą działań edukacyjno-kulturalnych są osoby po 50-tym roku życia, co zbiega się z prognozami demograficznymi. Podczas rozważań na temat strategicznych przedmiotów działalności warto zadbać, aby najwięcej działań skierować do kobiet w wieku 30-39 i 50-69. Kolejne grupy to mężczyźni w podobnym wieku.

Należy zadbać o aktywizację osób w tym wieku w ramach działalności edukacyjno-kulturalnej oraz przy zakupie nowych zbiorów. Zajęcia związane z edukacją informatyczną i językową, których licznymi odbiorcami są osoby w wieku 50+ powinny być poszerzone i rozwijane na większą skalę.

Z uwagi na prognozowany wzrost liczby dzieci i młodzieży, zasadnym jest położenie szczególnej wagi na zajęcia przyciągające najmłodszych do bibliotek. Instytucja posiada wieloletnią tradycję prowadzenia klubów i warsztatów dla dzieci, która powinna być kontynuowana. Młodzież, która jest odbiorcą nowinek technicznych i wykazuje duże zaangażowanie w przyswajaniu nowych technologii również będzie znaczącym odbiorcą usług Biblioteki. Należy zadbać o poszerzenie usług o charakterze informatycznym i cyfrowym. W podobny sposób należy kształtować politykę zakupów zbiorów bibliotecznych.

III. CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJI

Historia

Funkcjonowanie bibliotek publicznych w południowopraskiej części Warszawy, to już dzisiaj 150-letnia tradycja, sięgająca końca XIX wieku, kiedy to w 1860 r. przez Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności została założona Biblioteka.

W okresie międzywojennym pierwszą biblioteką publiczną założoną w 1923 r. na Pradze-Południe była Wypożyczalnia-Czytelnia im. Asnyka przy ul. Grochowskiej 129. W roku 1962 nastąpiła decentralizacja bibliotek, w związku z którą zostały one podporządkowane Prezydium Rady Narodowej m.st. Warszawy. Od tej pory sprawy kadrowe oraz administracyjno-gospodarcze podlegały kontroli prezydium, sprawy me-

rytoryczne były jednak nadal prowadzone według wytycznych Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy¹.

Lata 60. i 70. przyniosły kolejny rozwój i rozbudowę sieci bibliotek. Powstało wówczas 8 wypożyczalni dla dorosłych i 5 bibliotek dziecięcych.

W 2004 r. na potrzeby Biblioteki Publicznej w Dzielnicy Pragi-Południe m.st. Warszawy zaadaptowano budynek przy ul. Meissnera 5. W nowocześnie urządzonej placówce utworzono nowe oddziały: Wypożyczalnię Zbiorów Obcojęzycznych, Wypożyczalnię Książki Mówionej i Multimediiów ze zbiorami dla osób z dysfunkcją wzroku, Czytelnię Naukową (przeniesioną z ul. Majdańskiej), która udostępnia na miejscu zbiory ze wszystkich dziedzin wiedzy oraz Dział komputeryzacji i edukacji informatycznej.

Od 28 lipca 2008 roku instytucją partnerską Biblioteki jest British Council. Zbiory Biblioteki British Council zostały w całości przekazane do Biblioteki Publicznej w Dzielnicy Praga-Południe i zasiły kolekcję obcojęzyczną w języku angielskim.

Aktualnie sieć bibliotek publicznych w Dzielnicy Praga-Południe tworzy 25 placówek:

- Czytelnia Naukowa
- Wypożyczalnia Zbiorów Obcojęzycznych
- Wypożyczalnia Książek Mówionych i Multimediiów
- 15 Wypożyczalni dla Dorosłych i Młodzieży
- 7 Wypożyczalni dla dzieci i Młodzieży
- Dział Komputeryzacji i Edukacji Informatycznej.

W 2011 roku Rada m.st. Warszawy, uchwałą Nr IX/169/2011 z dnia 10 lutego 2011 r., nadała Bibliotece Publicznej w Dzielnicy Praga-Południe imię **ZYGMUNTA JANA RUMLA**, żołnierza, poety. Zygmunt Jan Rumel (1915-1943) jest poetą dotychczas niedocenianym w historii polskiej literatury. Przez krytyków literackich stawiany jest na równi z Krzysztofem Kamilem Baczyńskim i innymi wybitnymi twórcami pokolenia Kolumbów. Zginął śmiercią tragiczną w czasie pełnienia misji pokojowej, mającej na celu zahamowanie rzezi wołyńskiej. Tragiczna śmierć Zygmunta Jana Rumla stała się symbolem tragedii Kresów, okresu II wojny światowej.

4 marca 2011 r. w Muzeum Niepodległości w Warszawie, Dyrektor Biblioteki w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy, Mirosława Majewska, została uhonorowana medalem im. Zygmunta Jana Rumla.

Biblioteka działa na podstawie ustawy o bibliotekach i ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Ustawa nakreśla pole działania Biblioteki, jako instytucji kultury odgrywającej podstawową rolę w procesie promocji czytelnictwa i edukacji kulturalnej.

¹ Uchwała Nr 89/342 Prezydium Rady Narodowej m.st. Warszawy z dnia 27 listopada 1962 r. w sprawie decentralizacji bibliotek

1. Ustawa z dnia 27.06.1997 r. o bibliotekach (Dz.U. nr 85, póź. 539 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. nr 13, póź. 123 z 2001 r. z późniejszymi zmianami).

Biblioteka Publiczna im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej oraz upowszechnieniu wiedzy i rozwojowi kultury.

W Statucie (tekst jednolity – załącznik nr 7 do uchwały Nr XXXII/714/2004 Rady m.st. Warszawy z dnia 1 lipca 2004 r.) wymienione są m.in. podstawowe cele i zadania Biblioteki oraz organy zarządzające i doradcze.

Katalog działań, które instytucja ma za zadanie realizować na polu swej działalności:

1. gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych,
2. zapewnienia uczącym się dostępu do materiałów edukacyjnych i wychowawczych oraz przetworzonej informacji,
3. prowadzenie działalności edukacyjno-kulturalnej na rzecz środowiska lokalnego poprzez atrakcyjne formy edukacji literackiej, obywatelskiej, gospodarczej, elementy arteterapii, biblioterapii itp.,
4. sprawnej organizacji i zarządzania poprzez planowanie, administrowanie w celu tworzenia dobrego wizerunku biblioteki jako ośrodka informacyjnego i edukacyjno-kulturalnego.

Biblioteka prowadzi samodzielną gospodarkę finansową zgodnie z rozdziałem 3 ustawy o Organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej i planem finansowym uwzględniającym wysokość dotacji ustalonej przez organizatora. Terenem działania obejmuje bezpośrednio Dzielnicę Praga-Południe, a pośrednio przez aktywne uczestnictwo w dużych programach kulturalnych, całe miasto.

Nadzór organizacyjny nad Biblioteką sprawuje Urząd Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy, zaś merytoryczny – Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy, Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego.

IV. ZASOBY I POTENCJAŁ BIBLIOTEKI

Biblioteka Publiczna im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy realizuje się poprzez: działalność statutową poszczególnych oddziałów i filii.

Najważniejsze zadania Oddziałów i Filii

- a) Dzielnicowa Czytelnia Naukowa – udostępnianie prezencyjnie wydawnictw naukowych i popularno-naukowych z podstawowych dziedzin wiedzy, prowadzenie

obsługi informacyjno-bibliograficznej, tworzenie i udostępnianie własnych baz danych (bibliograficzne, faktograficzne) oraz tworzonych przez inne biblioteki i instytucje. Gromadzenie i opracowanie dokumentów życia społecznego oraz innych dokumentów związanych z Dzielnicą oraz informacji o patronie Biblioteki – Zygmuncie Janie Rumlu, poecie, żołnierzu, bohaterze kresowym i o Kresach. Prowadzenie spotkań popularyzujących świat kultury i nauki oraz warsztatów bibliotecznych dla młodzieży.

- b) Wypożyczalnia Zbiorów Obcojęzycznych – propagowanie dobrych wzorców współpracy międzynarodowej z ambasadami i przedstawicielami kultury innych krajów. Wspomaganie samokształcenia językowego oraz zorganizowanego poprzez prowadzenie warsztatów językowych, lekcji pokazowych i konkursów. Propagowanie kultury innych krajów poprzez organizację wykładów, prelekcji i wystaw. Gromadzenie zbiorów: książek i multimediiów w ośmiu językach obcych, tworzenie biblioteki wielokulturowej.
- c) Wypożyczalnia Książki Mówionej i Multimediiów – nowatorskie formy pracy z Czytelnikami o różnym stopniu niepełnosprawności wzroku oraz czytelnikami zainteresowanymi nowymi nośnikami treści (audiobooki, e-booki itp.).
- d) Biblioteki dla Dzieci i Młodzieży – propagowanie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży w bibliotekach dla dzieci poprzez prowadzenie warsztatów, klubów czytelniczych i lekcji bibliotecznych.
- e) Wypożyczalnie dla Dorosłych i Młodzieży – zaspokajanie potrzeb informacyjnych, czytelniczych i edukacyjno-kulturalnych wśród czytelników dorosłych w filiach biblioteki.
- f) Dział Komputeryzacji i Edukacji Informatycznej – administrowanie systemem obsługi biblioteczno-informacyjnej SOWA, prowadzenie intensywnych działań edukacyjnych w celu podniesienia kompetencji cyfrowych czytelników Biblioteki (kursy komputerowe). Czytelnicy szukając interesujących ich pozycji mogą korzystać z katalogów komputerowych:
 - na stanowiskach komputerowych w bibliotece,
 - przez katalog on-line na stronie internetowej Biblioteki.

Baza lokalowa Biblioteki

25 filii i oddziałów Biblioteki mieści się w 17 lokalizacjach. Biblioteka jest najemcą 7 lokali użytkowych będących własnością miasta stołecznego Warszawy, zarządzanych przez Zakład Gospodarowania Nieruchomościami w Dzielnicy Praga-Południe, 9 lokali spółdzielczych oraz 1 lokalu znajdującego się w szkole publicznej – Gimnazjum Nr 27 im. Orłąt Lwowskich.

Tabela przedstawia ilościowo zbiory Biblioteki:

Lp.	Nazwa	Księgozbiór
1.	Dzielnicowa Czytelnia Naukowa – książki	46 727
2.	Dzielnicowa Czytelnia Naukowa – czasopisma	3 166
2.	Wypożyczalnia Zbiorów Obcojęzycznych	56 777
3.	Wypożyczalnia Książki Mówionej i Multimediiów	29 038
4.	Biblioteki dla dzieci i młodzieży	144 400
5.	Wypożyczalnie dla dorosłych i młodzieży	404 571
6.	Rezerwa dzielnicowa	11 760
	RAZEM	696 439

Stan na 31.12.2016 r.

Ostatnie lata przebiegają pod znakiem zmian wpływających na całokształt cywilizacji, obejmujących wszystkie aspekty kultury. Zmiany te, zwłaszcza w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii, obserwuje się nie tylko na szczeblu międzynarodowym, ale również na tym najmniejszym – lokalnym.

Czynniki te stanowią wyzwania oraz wskazują nowe możliwości zwiększania przez biblioteki swojej roli w społeczności. Wiąże się to z koniecznością wykorzystania nowych technologii, a co za tym idzie, modyfikacją istniejących założeń prawnych i formalnych regulaminów udostępniania zbiorów i świadczenia usług. Biblioteka musi sprostać wymaganiom użytkowników, które zmieniają się wraz ze zmieniającym się światem w warunkach ciągłego ograniczania zasobów finansowych na działalność. Już w poprzednich latach zauważono potrzebę przeprowadzenia systemowych reform, które objęłyby nie tylko aspekty związane z udostępnianiem i gromadzeniem zbiorów, ale pociągnęły za sobą modyfikację schematu organizacyjnego Biblioteki, meliorację zasobów i zbiorów, modyfikację świadczonych usług. Szczególną uwagę zwrócono na podnoszenie kwalifikacji kadry pracowniczej. Podnoszono kompetencje bibliotekarza, jako przewodnika po świecie wiedzy i kultury. Kadre zachęca się do aktywnego promowania usług świadczonych przez swoje filie. Nacisk kładzie się na działania na rzecz integracji społeczności lokalnej i wielokulturowej. Na znaczeniu zyskuje współpraca z miejscowymi organizacjami i instytucjami.

Szybki przepływ informacji determinuje też potrzebą organizowania i zapewnienia łatwego dostępu on-line do bibliotek, ich zasobów i usług. Jednym z priorytetowych zadań Biblioteki i bibliotekarzy staje się upowszechnianie i pobudzanie czytelnictwa, propagowanie ambitnej literatury, zapewnienie dostępu do rozproszonych zasobów cyfrowych, kształtowanie umiejętności oceny selekcji informacji, profilaktyka i łagodzenie skutków wykluczenia informacyjnego, profesjonalna pomoc dla osób uczących się i szukających rzetelnej informacji, pośredniczenie w komunikacji spo-

łecznej i naukowej. Należy pamiętać, że podstawowym zadaniem Biblioteki jest zachowanie dziedzictwa kulturowego i ochrona dóbr kultury. Nowoczesna instytucja musi łączyć w swej polityce obydwie te strategiczne obszary działalności, dostosowywać do nich swoją aktywność i ofertę. Jednocześnie musi reagować na trendy pojawiające się na rynku gospodarki rynkowej. Zwłaszcza te związane z rozwojem nośników treści kultury (audiobooki, e-booki itp.).

Multikulturowość

Internet oferuje dostęp do wiedzy i kultury na szczeblu globalnym, krajowym i lokalnym. Przepływ informacji odbywa się drogą cyfrową. Świat staje się globalną wioską, gdzie kodem komunikacyjnym są różne języki narodowe. Współczesny człowiek pretenduje do znajomości przynajmniej jednego języka obcego w stopniu pozwalającym na swobodną komunikację. Ucząc się języka obcego poznajemy również kulturę i zwyczaje danego kraju. Biblioteka staje się dla Czytelnika swoistym przewodnikiem i mentorem w sprawach dialogu kultur przy jednoczesnym pielęgnowaniu poczucia poszanowania własnej kultury i kształtowania postaw patriotycznych. Wiedza jest podstawowym katalizatorem rozwoju działalności gospodarczej, przemysłu, nowatorskich rozwiązań, mocnej pozycji konkurencyjnej, a także czynnikiem decydującym o zdolności jednostki do funkcjonowania w danej społeczności.

Biblioteka to ważna instytucja wiedzy. Promuje wiedzę na wszystkich szczeblach edukacji, pobudzając potrzebą czytania, propaguje literaturę, kształci kompetencje informacyjne. Oferuje lokalnej społeczności infrastrukturę przeznaczoną do nauki. Biblioteka powinna oferować dobrze urządzone miejsca zarówno formalnego, jak i nieformalnego zdobywania wiedzy. Biblioteka powinna być w stanie oferować ogółowi społeczeństwa dostęp do szeregu ważnych baz danych stanowiących ogólny zasób wiedzy i kultury. Biblioteka musi reagować na postęp techniczny, kładąc strategiczny nacisk na usługi świadczone w ramach sieci informatycznej oraz na rozbudowę infrastruktury cyfrowej.

Biblioteka jest swoistą areną wiedzy. Z jednej strony, Biblioteka umożliwia uczenie się oferując dostęp do źródeł wiedzy, a z drugiej stanowią inspirujące środowisko wiedzy, na które składają się obszary nauki, wyposażenie oraz posiadane przez ich personel umiejętności doradcze. Biblioteka przekształciła się w ośrodek wiedzy, który oprócz tradycyjnych funkcji bibliotecznych oferuje dobrze wyposażone środowisko do nauki.

Rola Biblioteki to promocja wiedzy, wśród wszystkich grup wiekowych, zawodowych Czytelników.

Biblioteka Partnerska

Biblioteka może przeznaczyć na realizację polityki kulturalnej stosunkowo niewielkie środki finansowe, co hamuje, ogranicza jej możliwości. Warto podkreślić, że polityka kulturalna to także działalność licznych organizacji pozarządowych, które samodzielnie starają się kształtować dane fragmenty życia kulturalnego. Stąd też Biblioteka nawiązuje współpracę ze stowarzyszeniami i fundacjami, które zajmują się stosunkowo niewielkimi wycinkami kultury, aby móc skonstruować swoją ofertę w ten sposób, że Czytelnik otrzymuje swoiste kompendium tego, co najlepsze w kulturze i myśli ludzkiej.

Biblioteka Publiczna im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy stanowi bardzo ważne ogniwo infrastruktury kulturalnej, oświaty i gospodarki regionu. Wspomaga szeroko rozumianą edukację społeczną. Zapewnia bezpłatny dostęp do dóbr kultury polskiej i światowej za pośrednictwem książek, czasopism, zbiorów specjalnych, komputerowych baz danych i Internetu. Poprzez bogactwo zbiorów bibliotecznych, swoiste formy pracy oświatowej (wystawy, turnieje czytelnicze, odczyty, spotkania, konkursy, gry i zabawy z książką, imprezy) Biblioteka wzbogaca procesy dydaktyczno-wychowawcze szkoły, wspiera jej działania kształcąco-wychowawcze, pielęgnuje nawyki kulturalnego obcowania z książką. Jako lokalny ośrodek informacji stara się zapewniać społeczeństwu szeroki dostęp do wiedzy i wszelkiego rodzaju informacji lokalnej, promować książkę i czytelnictwo w społeczności lokalnej poprzez organizację imprez kulturalno-oświatowych. Uniwersalny charakter zbiorów bibliotecznych i jego systematyczne uzupełnianie sprzyja zaspokajaniu potrzeb użytkowników różnych grup wiekowych i wykonywanych zawodów.

Wszystkie procesy biblioteczne w dzielnicowej sieci bibliotek publicznych są skomputeryzowane, co usprawnia m.in. obsługę czytelników, opracowanie książek i innych dokumentów oraz umożliwia szybką i pełną informację dla użytkowników. Czytelnik po zalogowaniu się może sam sprawdzić stan swojego konta przez Internet lub katalog komputerowy.

Biblioteka w ujęciu komparatywnym

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
• wyposażenie w sprzęt komputerowy, wraz z urządzeniami peryferyjnymi i dostępem do Internetu, • automatyzacja i komputeryzacja procesów bibliotecznych (dotyczy 100% zbiorów bibliotecznych),	• obiekty wymagające remontu i adaptacji wnętrz oraz przestrzeni otoczenia do potrzeb Biblioteki, • niedostosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych,

• strona internetowa Biblioteki, strona na Facebooku oraz katalog online, • szeroki zakres działalności • dogodne godziny otwarcia Biblioteki, • pozytywny wizerunek Biblioteki w środowisku lokalnym, • dobra współpraca z Urzędem Dzielnicy Praga-Południe oraz innymi instytucjami i organizacjami, • zakup nowości wydawniczych, • współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami kulturalnymi i oświatowymi znajdującymi się na terenie Dzielnicy Praga-Południe, • współpraca z uniwersytetami trzeciego i czwartego wieku działającymi na terenie Warszawy.	• brak multimedialnych sal do zajęć bibliotecznych i edukacyjnych, • przestarzałe oprogramowanie sprzętu komputerowego, • brak możliwości prezentacji nowoczesnych, innowacyjnych i kreatywnych ofert do różnych grup odbiorców.
---	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
• rozwój technologii informatycznych i społeczeństwa informacyjnego, • rozszerzenie roli Biblioteki do centrum informacji i kultury, • pozyskanie środków na utworzenie nowej placówki bibliotecznej, w charakterze nowoczesnego centrum edukacyjno-kulturalnego, • pozyskanie środków na remont i modernizację placówek biblio-	• brak środków budżetowych na realizację założonych celów, • niekorzystne zmiany w ustawodawstwie dotyczącym działalności kulturalnej oraz działalności bibliotek, • niewystarczające działania marketingowe i promocyjne bibliotek, • brak zainteresowania ofertą Biblioteki, • rozwój bibliotek internetowych i cyfryzacji zbiorów,

tecznych użytkowanych do realizacji celów strategicznych Biblioteki, • dostosowanie warunków lokalowych do potrzeb osób niepełnosprawnych, • dostępność funduszy europejskich w ramach programów operacyjnych, • możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych ze źródeł pozaunijnych, • poszerzenie działalności o ofertę skierowaną do dzieci w wieku przedszkolnym i matek z dziećmi, • utworzenie i wyposażenie sali multimedialnej, • zwiększenie ilości zbiorów multimedialnych.	• niezadowolenie pracowników z warunków pracy oraz z powodu stawianych im wymagań.
--	--

V. KIERUNKI ROZWOJU BIBLIOTEKI

Sformułowanie misji i wizji Biblioteki to pierwsza próba określenia jej tożsamości i ogólnych kierunków rozwoju, co pomoże w opracowaniu planów działania i wyborze konkretnych usług. Ponadto zwięzłe określenie specyficznej roli Biblioteki w otoczeniu ułatwi informowanie o tym partnerów, mieszkańców i władz lokalnych.

MISJA BIBLIOTEKI

Biblioteka Publiczna im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy i jej filie to łącznik między środowiskiem lokalnym a kulturą, historią i tradycją, odpowiadający na potrzeby środowiska i wyzwania cywilizacyjne.

Biblioteka jest miejscem zaufania społecznego dzięki zaangażowaniu, kompetencjom i podejściu całego zespołu pracowników.

Misją Biblioteki jest wspieranie edukacji kulturalnej i społecznej mieszkańców w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy na wszystkich poziomach wiedzy, po-

przez efektywne zaspokajanie potrzeb i oczekiwań informacyjnych aktualnych i potencjalnych użytkowników placówek bibliotecznych w mieście, z uwzględnieniem optymalnego wykorzystania bogatych zbiorów pochodzących z bieżącej produkcji wydawniczej, dostosowanych do wymagań wiekowo, kulturowo i socjalnie zróżnicowanych grup społecznych. Równie ważne jest promowanie kultury i tradycji regionu i kraju, która stanowi o poziomie świadomości mieszkańców i ich identyfikacji z małą ojczyzną i Polską.

WIZJA BIBLIOTEKI 2020

Biblioteka Publiczna im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy to placówka dla wszystkich, aktywna w życiu społecznym Warszawy.

Jesteśmy obecni w środowisku lokalnym, dążymy do budowania i rozwijania sieci współpracy i partnerstwa z ludźmi oraz instytucjami działającymi wokół nas. Chętnie unowocześniamy swoją ofertę, nie tylko biblioteczną.

Biblioteka Publiczna im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy aby jak najlepiej wywiązywać się z roli publicznej instytucji kultury, powinna stale poszukiwać nowych sposobów odpowiadania na zmieniające się potrzeby mieszkańców i otoczenia. Musi też umieć wykazać sens swego istnienia pokazując, w jaki sposób przyczynia się do rozwoju społeczności lokalnych i rozwoju miasta.

Aby zrealizować te cele Biblioteka Publiczna im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy powinna stać się:

- a) nowoczesnym ośrodkiem informacji, kultury, edukacji i komunikacji społecznej, szanującym przeszłość i kreującym przyszłość,
- b) instytucją promującą historię, tradycję, środowisko lokalne i jego działania,
- c) miejscem chętnie odwiedzanym i wybieranym jako forma spędzania wolnego czasu,
- d) instytucją przyjazną dla wszystkich, otwartą na wspólne działania i nowoczesne technologie,
- e) centrum życia kulturalnego i społecznego Dzielnicy Praga-Południe,
- f) jednostką służącą rozwojowi Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy, gwarantującą poprawę warunków życia jej mieszkańców.

Cele i działania Biblioteki

W niniejszej części Strategii Rozwoju Biblioteka Publiczna im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy na lata 2017-2020 przedstawiono strategiczne kierunki działania i rozwoju Biblioteki, odpowiadające wcześniej zidentyfikowanym potrzebom i problemom. Cele strategiczne i działania kluczowe zdeterminowane zostały określoną Wizją 2020, misją oraz celami głównymi.

CEL GŁÓWNY 1

Poprawa infrastruktury Biblioteki Publicznej im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy.

Cel strategiczny 1

Poprawa warunków lokalowych, pozyskanie nowych, przebudowa i modernizacja obiektów Biblioteki.

Kierunki działań:

1. Diagnozowanie potrzeb i oczekiwań w zakresie kultury w lokalnej społeczności .
2. Pozyskanie nowych obiektów; modernizacja i przebudowa użytkowanych obiektów Biblioteki.
3. Modernizacja wyposażenia obiektów Biblioteki.

Cel strategiczny 2

Dostosowanie pracy Biblioteki do nowoczesnych technologii – kreatywność oraz innowacja.

Kierunki działań:

1. Doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej.
2. Dostosowanie infrastruktury i zaplecza technicznego do funkcjonowania nowoczesnych technologii.
3. Wprowadzanie w pracy z czytelnikiem nowoczesnych technik oraz innowacyjnych technologii.

CEL GŁÓWNY 2

Wzmocnienie roli Biblioteki Publicznej im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy w środowisku lokalnym.

Cel strategiczny 1

Zwiększenie dostępu do informacji i wiedzy.

Kierunki działań:

1. Gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb mieszkańców Dzielnicy Praga-Południe.
2. Udoskonalanie metod udostępniania materiałów bibliotecznych na miejscu, wypożyczania na zewnątrz, prowadzenia wypożyczeń międzybibliotecznych.
3. Doskonalenie obsługi użytkowników, przede wszystkim w udostępnianiu zbiorów oraz prowadzeniu działalności informacyjnej, zwłaszcza informowania o zbiorach własnych, innych bibliotek, muzeów i ośrodków informacji naukowej, a także współdziałania z archiwami w tym zakresie.

Cel strategiczny 2

Edukacja i aktywizacja intelektualna oraz kulturalna społeczności lokalnej.

Kierunki działań:

1. Wprowadzanie nowatorskich rozwiązań w technikach popularyzowania książki, informacji, wiedzy i czytelnictwa.
2. Prowadzenie inicjatyw zmierzających do włączenia społecznego lokalnego środowiska.

Cel strategiczny 3

Partnerstwo i współpraca z instytucjami działającymi na terenie m.st. Warszawy.

Kierunki działań:

1. Rozwijanie współpracy z innymi bibliotekami, instytucjami kultury, organizacjami oraz towarzystwami w rozwoju i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczności lokalnej.
2. Współpraca z instytucjami i ludźmi popularyzującymi kulturę żywego słowa.

VI. OBSZARY ROZWOJU BIBLIOTEKI

CEL GŁÓWNY 1	
Nazwa projektu	Rozwój infrastruktury Biblioteki: • budowa Mediateki, • otwarcie filii bibliotecznych na nowych osiedlach powstałych w Dzielnicy Praga-Południe, • poprawa warunków technicznych i wyposażenia.
Zakres projektu	Budowa Centrum Edukacyjno-Kulturalnego (skrzyżowanie ulic: Fieldorfa i Jana Nowaka Jeziorańskiego – Gocław), w którym powstanie nowoczesna biblioteka. Biblioteka stara się pozyskać lokale na nowych osiedlach Dzielnicy, a także podwyższyć standard posiadanych.
Prognozowane rezultaty projektu	• aktywizacja mieszkańców w różnych dziedzinach edukacji, nauki i kultury, • powstanie nowej oferty edukacyjnej i kulturalnej w oparciu o nowoczesne rozwiązania techniczne, • poprawa jakości oraz stanu zagospodarowania istniejącej przestrzeni publicznej, • likwidacja barier architektonicznych w dostępności i jakości infrastruktury edukacyjnej i kulturalnej na terenie Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy, • poprawa dostępności do oferty kulturalnej i oświatowej, • podniesienie stopnia integracji społecznej mieszkańców w oparciu o lokalne zasoby kulturowe, • ożywienie przestrzeni społecznej dzielnicy, • wzbogacenie działań z zakresu edukacji kulturalnej.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Monitoring bieżący, analiza sprawozdawcza, ewaluacja
Oczekiwane wskaźniki osiągnięć	• nowe lokalizacje placówek bibliotecznych, • utworzenie nowoczesnej instytucji o funkcjach edukacyjnych, naukowych i kulturalnych, • zakup sprzętu i wyposażenia niezbędnego do realizacji zadań.
Strefy procesu, w które wpisuje się projekt	• strefa przestrzenno-funkcjonalna, • strefa techniczna, • strefa społeczna.

Cele rozwojowe, w które wpisuje się projekt	• poprawa warunków lokalowych, • dostosowanie pracy Biblioteki do nowoczesnych technologii, kreatywność i innowacja.
---	---

CEL GŁÓWNY 2	
Nazwa	Wzmocnienie roli Biblioteki Publicznej im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy w środowisku lokalnym
Cel rozwojowy	Zwiększenie dostępu do informacji i wiedzy Edukacja i aktywizacja intelektualna oraz kulturalna społeczności lokalnej. Partnerstwo i współpraca z instytucjami działającymi w Dzielnicy.
Zakres projektu	Modernizacja istniejących lokali i staranie się o nowe, które będą odpowiadać współczesnym wymaganiom. Zapewnienie nowoczesnego wyposażenia niezbędnego do twórczej pracy z czytelnikiem. Ożywienie i wzbogacenie przestrzeni Biblioteki. Wzbogacenie form promocji czytelnictwa, dostępu do wiedzy. Wspólne działania w organizowaniu wydarzeń kulturalnych.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Monitoring bieżący, okresowy raport z monitoringu.
Oczekiwane wskaźniki osiągnięć	Nowe lokale i zmodernizowane lokale; zakup nowego sprzętu do realizacji działań.
Strefy procesu, w które wpisuje się projekt	Strefa przestrzenno-funkcjonalna; strefa społeczna.
Cele rozwojowe, w które wpisuje się projekt	Zwiększenie dostępu do informacji i wiedzy. Edukacja i aktywizacja intelektualna oraz kulturalna społeczności lokalnej, Partnerstwo i współpraca z instytucjami działającymi na terenie miasta.

VII. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ BIBLIOTEKI

W celu zapewnienia prawidłowej i właściwej realizacji Strategii Rozwoju Biblioteki Publicznej im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy na lata 2017-2020 konieczne jest opracowanie zintegrowanego systemu jej wdrażania i ewaluacji. System zarządzania realizacją procesów rozwojowych Biblio-

teki powinien umożliwiać efektywne współdziałanie różnych podmiotów, jak również zapewniać spójność i wzajemne uzupełnianie się procedur.

➤ **Zmiany prawne i organizacyjne w Bibliotece**

Zadania i kierunki rozwojowe przewidywane w Strategii Rozwoju Biblioteki Publicznej im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy są zgodne i spójne ze Strategią Rozwoju m.st. Warszawy na lata 2017-2020.

➤ **Monitoring realizacji Strategii**

Wdrażanie opracowanej Strategii Rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy będzie polegać na jej monitorowaniu, ocenie i upowszechnianiu. Nadzór nad całością realizowanych projektów sprawuje Dyrektor Biblioteki Publicznej im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy.

➤ **Ewaluacja Strategii**

Planuje się sporządzenie dokumentacji będącej potwierdzeniem realizacji zadań oraz przyjętych kierunków rozwoju. Wdrożenia Strategii przyczyni się do poprawy warunków funkcjonowania Biblioteki Publicznej im. Zygmunta Jana Rumla w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy oraz jej filii w szczególności poprzez:

- wzrost znaczenia książki w procesie wychowania i edukacji,
- wzrost wykorzystania zasobów bibliotecznych,
- wprowadzenie do Biblioteki kreatywnych oraz innowacyjnych rozwiązań i wyposażenia,
- zmniejszenie dysproporcji w dostępie do kultury na terenach nowych osiedli powstałych na terenie dzielnicy,
- zwiększenie atrakcyjności Biblioteki jako centrum kultury i edukacji,
- wypracowanie instytucjonalnej współpracy pomiędzy kulturą a edukacją w procesie kształtowania społeczeństwa wiedzy, nauki i tradycji.

VIII. PODSUMOWANIE

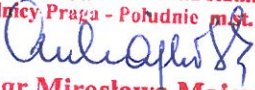
Biblioteka jest instytucją działającą od wielu lat, z wypracowanym modelem zarządzania zasobami kadrowymi i rzeczowymi. Posiada bogatą infrastrukturą, dysponuje dużym majątkiem trwałym. Jej największym potencjałem jest grono wiernych czytelników i odbiorców działań edukacyjno-kulturalnych. Ostatnie lata przyniosły rozwój w działalności promocyjnej i marketingowej, dzięki której popularność usług świadczonych przez Bibliotekę wzrosła w sposób mierzalny.

Mocną stroną jest duża liczba placówek bibliotecznych na terenie Dzielnicy Praga-Południe, działających w godzinach odpowiednich dla różnych grup czytelników. Słabą – brak placówki o wysokim poziomie nowoczesności i brak placówek bibliotecznych w nowopowstałych osiedlach dzielnicy. Szczególną troską otoczono działania związane z kreowaniem obrazu Biblioteki, jako instytucji bogatej w najnowsze technologie, otwartej na czytelnika, wszechstronnej.

Duża ilość filii i oddziałów, a także sformalizowany sposób komunikacji z instytucjami nadrzędnymi wpływa na tempo wprowadzania zmian w trybie strategicznego zarządzania zmianą w organizacji.

Trendy w otoczeniu zewnętrznym sprawiają, że przed Biblioteką otwierają się nowe możliwości. Biblioteka ma szansę poszerzenia swojej działalności o nowe metody pracy z czytelnikiem, czy udostępniania zbiorów. Idąc drogą rozwoju usług w sferze elektronicznej może proponować atrakcyjne sposoby wymiany usług, czy współpracy z podmiotami z sektora pozarządowego. Otwartość na ideę pozyskiwania funduszy ze źródeł pozabudżetowych aktywizuje Bibliotekę w nieznaną dotychczas sferze, co sprawia, że instytucja zmierza ku dalszemu rozwojowi.

Możliwości niosą ze sobą również zagrożenia. Niezdolność do zachowania tempa rozwoju może skutkować odwróceniem czytelników od oferty Biblioteki. Niezbędne jest pozyskanie placówki nowoczesnej architektonicznie i posiadającą nowoczesne wyposażenie. Niezbędne są również nowości wydawnicze, dzięki którym Biblioteka pozyskuje nowych czytelników. Zapewnienie odpowiedniego finansowania Biblioteki, to również inwestycja w młodych, wykształconych i kompetentnych pracowników, którzy swoim potencjałem, zaangażowaniem wpłyną na rozwój Biblioteki.

DYREKTOR BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ
im. Zygmunta Jana Rumla
w Dzielnicy Praga - Południe m.st. Warszawy

mgr Mirosława Majewska